

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/30/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8824200711
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 08. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Har Tzvi
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2025:8824200711.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Har Tzvi a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Moniky Tobiašovej v právnej veci starostlivosti súdu o maloletých, mal. P. P., nar. XX.XX.XXXX, mal. S. P., nar. XX.XX.XXXX, zastúpení kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny E. L. P., L. D. X, E. L. P., , na návrh otca: O. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XXX, za účasti matky: C. S. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, o zníženie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 8P/36/2024-93 zo dňa 30.07.2024, takto

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

- Otec sa podaným návrhom domáhal zníženia výživného na maloleté deti.
- Okresný súd Humenné ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“ alebo „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že cit.:

„I. Návrh otca na zníženie výživného z a m i e t a .

II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania..“

3. Na základe vykonaného dokazovania zistil skutočný stav, podľa ktorého posledná úprava výživného bola rozsudkom, ktorým súd rozviedol manželstvo rodičov v roku 2014. Otec vo svojej výpovedi uviedol, že pred cca dvomi mesiacmi mu schválili jeho osobný bankrot a momentálne nie je v jeho schopnostiach posilať na deti 200,- eur. Aktuálne má len farmu, kde chovajú ryby, nejaké sliepky. Z tejto činnosti ale nemá taký príjem, z ktorého by sa dalo poriadne vyžiť. Je spoločníkom a konateľom obchodnej spoločnosti P. B. D.. Príjem z predaja rýb je veľmi pohyblivý od 0- 700,- eur mesačne. Žije v spoločnej domácnosti s manželkou u jej mamy. Manželka je nezamestnaná. Otec dosiahol stredoškolské vzdelanie s maturitou, odbor rybár, poľnohospodárska škola. Aktuálne je zdravý, schopný pracovať. V minulosti bol otec manažérom v jeho stavebnej spoločnosti. Podrazil ho však tichý spoločník a následne prišla pandémia, ktorá jeho spoločnosť úplne položila. Otec nevlastní žiaden nehnuteľný majetok, nemá finančné úspory. S maloletými sa nestretáva, nie je s nimi v kontakte. Uznesením Mestského súdu Bratislava III sp.zn. 21OdK/22/2024 zo dňa 19.02.2024 bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka - O. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O. XXX. VI. výrokom tohto uznesenia súd dlžníka zbavil všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze alebo splátkovým kalendárom, a to v rozsahu, v akom nebudú uspokojené v konkurze. Z výpovede matky vyplýva, že otec si v minulosti neplnil riadne vyživovaciu povinnosť, preto už dvakrát bola matka na polícii. Aktuálne dlhuje na výživnom 2.100,- eur. Výživné na

dve deti 200,- eur bolo určené pred desiatimi rokmi. Od tej doby sa zmenili výdavky na deti, životné náklady. Otec sa o deti vôbec nezaujíma, nestará sa o ne, nekontaktuje ich, v prípade sviatkov ich neobdarúva. Maloletá dcéra bude od septembra študentkou D.koly v G., syn bude žiakom X. ročníka X.T.. Matka je zamestnaná vo firme P., D.. s príjmom vo výške minimálnej mzdy. Jej výdavky činia sumu okolo 1.000-1.500,- eur mesačne. Matka býva s maloletými deťmi u jej rodičov. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny G. oznámil, že otec detí O. P. nie je a nebol žiadateľom o poberanie štátnej sociálnej dávky ani dávky v hmotnej núdzi. Podľa správy OR PZ, ODI, D. O. P. nemá v evidencii vozidiel evidované vozidlo.

4. Na základe vykonaného dokazovania súd uzavrel, že návrhu otca na zníženie výživného nie je možné vyhovieť. Naposledy bola vyživovacia povinnosť otca určená súdnym rozhodnutím z februára 2014 a to vo výške 100,- eur na jedno dieťa. Maloletí boli vo veku X a X rokov a otec bol spoločníkom v obchodnej spoločnosti s príjmom cca 500,- eur. Od tej doby uplynulo viac ako XX rokov, maloletí vyrástli, začali si plniť školské povinnosti, náklady na zabezpečenie len ich bežných potrieb určite vyrástli a pribudli aj výdavky na trávenie voľného času, na mimoškolskú činnosť. Otec je spoločníkom a konateľom v obchodnej spoločnosti, ktorá za minulý rok vykázala stratu. Aktuálne podľa tvrdení otca jeho príjem z tejto obchodnej činnosti je pohyblivý od 0 do 700,- eur mesačne. Súd pri rozhodovaní o výške výživného vychádza nie len z reálnej finančnej situácie povinného rodiča, ale aj zo schopností a možností rodiča pracovať, dosahovať príjem. Za potenciálny príjem je možné považovať taký príjem, ktorý zodpovedá tak schopnostiam a možnostiam povinného, ako aj ponuke a dopytu na rozumne regionálne určenom trhu práce, ktorá je adekvátne schopnostiam a možnostiam povinného. Otec podľa vykonaného dokazovania má stredoškolské vzdelanie, je schopný pracovať, má pracovné skúsenosti, žije na západe republiky, blízko pri J., kde je viacero pracovných ponúk a nízka miera nezamestnanosti. Otec neuviedol, nepreukázal také zdravotné obmedzenia, ktoré by ho limitovali pri výkone práce. Musí si byť vedomý jeho zákonnej povinnosti podieľať sa na zabezpečení výživy maloletých detí, o to viac ak sa vôbec nepodieľa na výchove maloletých, na potrebnej osobnej starostlivosti, maloletých v prípade sviatkov neobdarúva, dlhodobo sa s nimi nestretáva.

5. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec maloletých detí. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a vyhovel jeho návrhu na zníženie výživného. Uviedol, že v seneckom okrese nie je momentálne v jeho odbore žiadna pracovná ponuka, nemá auto, aby vedel ísť ďaleko za prácou. Do farmy investoval úsilie, energiu a venuje jej všetok svoj čas, očakáva, že to bude výnosné len to potrebuje čas, nie je to niečo zo dňa na deň. Poukázal na možnosť detí cestovať do školy autobusovou dopravou z miesta ich bydliska. S deťmi sa chcel stretávať, ale usúdil, že bude lepšie ak počká kým vyrastú, aby mohol priamo komunikovať s deťmi, nie sa ustavične hádať s matkou pred nimi a takto im ubližovať. S dcérou komunikuje volaniami, sms, no tá komunikácia je veľmi ovplyvňovaná zo strany matky a na syna mu odmieta dať kontakt.

6. K odvolaniu otca sa vyjadrila matka maloletých detí a navrhla rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP) oprávnenými subjektmi - účastníkmi konania, v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie napadnutého rozsudku podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP.

8. Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplní na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

9. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a správne vo veci rozhodol. Odvolací súd sa s jeho rozhodnutím stotožňuje.

10. Súd prvej inštancie v rozsudku uviedol skutkový stav, z ktorého vychádzal, a z tohto skutkového stavu vychádza aj odvolací súd bez toho, aby tento skutkový stav opätovne uvádzal vo svojom rozhodnutí. Rovnako odvolací súd neopakuje právne závery, ktoré uviedol súd prvej inštancie v svojom rozhodnutí. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe „Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzujúcim rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie“ (uznesenie NS SR sp. Zn. 5Obdo/98/2018 zo dňa 29.1.2020). „Odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok“ (ÚS SR vo veciach II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08).

11. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočný stav veci, vyvodil z neho tomu prislúchajúce skutkové závery a vec správne právne posúdil. Uplatnené odvolacie dôvody nenašli v rozhodnutí odvolacieho súdu svoje opodstatnenie. Napadnutý rozsudok považuje odvolací súd za vecne správny, jeho správnosť argumentuje nasledovne.

12. Predmetom odvolacieho konania s poukazom na dôvody otca predstreté v odvolaní bolo posúdiť, či boli splnené podmienky na zamietnutie návrhu otca na zníženie výživného na mal. P. a S..

13. Podľa § 62 ods. 1, 2 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

14. Podľa § 62 ods. 4, 5 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

15. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

16. Podľa § 78, ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

17. Vychádzajúc zo skutočného stavu zisteného súdom prvej inštancie, je právny záver o tom, že nie sú splnené zákonné podmienky pre zníženie výživného správny.

18. Hmotnoprávnou podmienkou toho, aby súd mohol o veci opakovane rozhodnúť (či už schválením novej dohody, alebo autoritatívnym rozhodnutím), je zmena pomerov. Zmena pomerov môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane povinného, resp. okolnosťami na strane oprávneného, alebo objektívne - vývojom životných nákladov podľa ods. 3 tohto ustanovenia. Na strane povinného môže byť takouto zmenou strata zamestnania (súd je povinný skúmať príčiny), dlhodobá práceneschopnosť, vznik novej vyživovacej povinnosti, zhoršenie majetkových pomerov a pod. Na strane oprávneného sú takými okolnosťami napríklad nadobudnutie čiastočnej alebo úplnej schopnosti živiť sa sám, zmena potrieb - u školopovinných detí zväčša prechod na iný stupeň školskej dochádzky (predškola - prvý stupeň - druhý stupeň - stredná škola - vysoká škola), zmena majetkových pomerov a pod. Až v prípade, ak má súd preukázané, že sa pomery účastníkov zmenili, môže rozhodnúť o zmene výšky vyživovacej povinnosti. (PAVELKOVÁ, Bronislava. § 78 [Zmena výživného]. In: PAVELKOVÁ, Bronislava. Zákon o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov. 3. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2019, s. 500.)

19. V preskúmvanej veci vyplýva, že otec maloletých detí bol v čase poslednej súdnej úpravy výživného spoločníkom v obchodnej spoločnosti s príjmom 500 Eur mesačne. Otec v konaní deklaroval podstatnú zmenu pomerov na jeho strane, ktorá spočíva v tom, po pandémie prestal vykonávať stavebnú činnosť, pretože ho jeho spoločník pripravil o príjem. Uznesením konkurzného súdu bol na jeho majetok vyhlásený konkurz a súd ho zbavil všetkých dlhov, v rozsahu, v ktorom nemôžu byť uspokojené v konkurze. V súčasnosti sa otec živí chovom a predajom živých rýb, z ktorého má podľa jeho uvedenia príjem od 0 do 700 Eur mesačne.

20. Otec vo svojom odvolaní namieta správnosť záveru súdu o potrebe aplikácie princípu potenciality na jeho príjem. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Obdobné negatívne dopady na možnosť platiť výživné, aké má konanie povinného, ktorým sa sám bez vážneho dôvodu (nie v dôsledku objektívnych príčin ním nezavinených), vzdal doterajšieho výhodnejšieho zamestnania (s vyšším príjmom) a zamenil ho za zamestnanie menej výhodné, kde dosahuje nižší príjem (§ 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine), má úmyselné protiprávne konanie povinného majúceho znaky trestnej činnosti, za ktoré bol vzatý do väzby a následne mu bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu alebo až strate jeho príjmov. (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 20.2.2019, sp. zn. 3Cdo/236/2018). Otec nemá žiadne zdravotné obmedzenia, ktoré by mu bránili v jeho schopnosti dosahovať príjem a podieľať sa tak na úhrade potrieb svojich maloletých detí, ktoré sú výživou odkázané na svojich rodičov. Plnenie vyživovacej povinnosti rodiča je jeho prvoradá povinnosť a tomu by mal prispôbiť aj svoju snahu dosahovať adekvátny príjem. Tak, ako to správne uviedol súd prvej inštancie, otec po oddĺžení nie je zaťažovaný exekučnými konaniami, jeho prípadná povinnosť splácať dlhy je nastavená formou splátkového kalendára a otec má tak vytvorený priestor pre to, aby sa zamestnal, prípadne dosahoval príjem z podnikania. Otec v odvolaní argumentuje, že nemôže cestovať za prácou mimo miesta svojho bydliska, pretože nemá auto. Nič nebráni otcovi, aby cestoval vlakom, pričom spojenie J. - O. trvá XX minút (zdroj www.zssk.sk). Takúto prácu by mohol vykonávať aj na čiastočný pracovný úväzok, prípadne brigádnicke, či sezónne popri chove rýb, ktorému sa venuje. Nakoniec sám otec v odvolaní argumentuje, že jeho deti majú možnosť dochádzať do školy autobusom a nie autom. Nie je daný žiaden dôvod, prečo by tak nemohol činiť otec.

21. Odvolací súd apeluje na otca maloletých detí, že by si mal uvedomiť, že nesie svoju rodičovskú zodpovednosť za zabezpečenie nevyhnutných životných podmienok svojich detí. Ide o základnú rodičovskú povinnosť, zodpovednosť k čomu musí svoj život aj patrične prispôbiť. Otec sa snaží v odvolaní poukázať na to, že sa s deťmi nestretáva a obviňuje za túto situáciu ich matku. Matka naopak tvrdí, že otec o deti nejaví žiaden záujem. Rozsudkom, ktorým súd rozviedol manželstvo rodičov detí a naposledy upravil výživné bolo rozhodnuté aj o styku otca s deťmi. Ak sa otec domnieval, že styk neprebíha, alebo mu nevyhovuje súdna úprava, mal možnosť požiadať súd o zmenu rozhodnutia o styku. Otec tak doposiaľ neučinil.

22. Je potrebné dať za pravdu súdu prvej inštancie, ktorý konštatoval výraznú zmenu pomerov na strane mal. detí, ktorá nastala od poslednej súdnej úpravy výživného vzhľadom na ich vek, potreby a všeobecný nárast cien, ktorý od poslednej súdnej úpravy pred viac ako desiatimi rokmi nastal. Na strane otca ako povinného rodiča naopak nie je možné konštatovať výraznú zmenu pomerov, keďže v čase poslednej súdnej úpravy mal príjem 500 Eur a dnes sám udáva, že príjem má od 0 do 700 Eur, pričom je namieste vychádzať z jeho možností a schopností vzhľadom na vzdelanie, vek, zdravotný stav dosahovať príjem vo výške minimálnej mzdy, tak ako to správne uzavrel súd prvej inštancie.

23. Keďže ani ďalšie odvolacie námietky otca nemali vplyv na správnosť záveru súdu prvej inštancie, odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

24. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

25. Rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 393 a ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).